

คู่มือเตรียมมสอบ
๑
ครุณช่วย
บ บ

ภาค
๒

วิชาการศึกษา

ชุดพิชิตข้อสอบบรรจุครู สังกัด สพฐ. ประจำปี 2561

“อ่านน้อยข้อสอบยาก อ่านมากข้อสอบง่าย”

เนื้อหาครอบคลุมทุกหมวดที่ใช้สอบ

ขอให้การสอบครั้งนี้

เป็นการสอบครั้งสุดท้ายก่อนเข้ารับราชการ

ฉบับ
สมบูรณ์

ชาญวิทย์ ศรีอุดม

คู่มือเตรียมสอบ
ครูผู้ช่วย
ป.ป

ภาค
บ

วิชาการศึกษา

ชุดพิชิตข้อสอบบรรจุครู สังกัด สพฐ. ประจำปี 2561

คู่มือเตรียมสอบครูผู้ช่วย ภาค ข. ชุดพิชิตข้อสอบบรรจุครู
(ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาการศึกษา)

ชาญวิทย์ ศรีอุดม

ราคา 150 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ชาญวิทย์ ศรีอุดม

คู่มือเตรียมสอบครูผู้ช่วย ภาค ข. ชุดพิชิตข้อสอบบรรจุครู (ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาการศึกษา)

จำนวน 172 หน้า

ราคา 150 บาท

ISBN 978-616-210-569-2

พิมพ์ที่ บริษัท ส.เอเซียเพลส (1989) จำกัด

สำนักพิมพ์ปัญญาชน -- กรุงเทพฯ : 2561

พิมพ์ที่ บริษัท ส.เอเซียเพลส (1989) จำกัด โทร. 02-732-3101-6 แฟกซ์ 02-375-1654

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์ปัญญาชน
INTELLECTUALS

(ในเครือบริษัท ปัญญาชน ดิสทริบิวเตอร์ จำกัด)

747 ซอยโลตัสเอ็กซ์เพรสแยกวงหิน

ถนน ลาดพร้าว-วงหิน แขวง / เขต ลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230

โทร. 02-570-3929 แฟกซ์ 02-570-3928

E-mail: contact@panyachon.com

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท ปัญญาชน ดิสทริบิวเตอร์ จำกัด
PANYACHON DISTRIBUTOR CO., LTD

747 ซอยโลตัสเอ็กซ์เพรสแยกวงหิน

ถนน ลาดพร้าว-วงหิน แขวง / เขต ลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230

โทร. 02-570-3929 แฟกซ์ 02-570-3928 มือถือ 08-1357-8378

www.panyachon.com www.facebook.com/panyachondist

E-mail: panyachondist@yahoo.com, panyachon2012@hotmail.com

บรรณาธิการบริหาร : ปันณธร ไชยบุญเรือง, สมจินตนา พูลนาค, ดวงพรรณ เอี่ยมจ้อย
สุรเชษ สกุลเชื้อ, เกรียงศักดิ์ พูลนาค

ศิลปกรรม : เอกอนันต์ ศิริเลิศฤทัย

ฝ่ายจัดจำหน่าย : ศุภกร อุ้นเรือน, อินผล ไชยบุญเรือง, สุวีวรรณ เวทวงศ์, เอกราช สิทธิไทย
สิริลักษณ์ ปันสุน

คณะที่ปรึกษา : ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง, รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา
ผศ.ไกรคุง อนันตกุล, ดร.สำราญ สัมฤทธิ์สุวรรณ
ดร.ชาญชัย อาจิสมาจาร, ดร.อบรม สันนิบาต, ดร.ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี
ดร.ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, ดร.พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์จักร

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ โดยบริษัท ปัญญาชน ดิสทริบิวเตอร์ จำกัด
ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต

คุณพร้อมแล้วหรือยังกับการสอบที่จะถึง

คู่มือเตรียมสอบครูผู้ช่วย ชุดพิชิตข้อสอบบรรจุครู เล่มนี้ เรียบเรียงจากประสบการณ์ตรง ประสบการณ์ในการสอบบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย เหมาะสำหรับเป็นหนังสือเตรียมสอบเข้ารับราชการเป็นครูผู้ช่วยทุกสาขาวิชา เนื้อหาและแนวข้อสอบจะถูกแบ่งจากกันอย่างชัดเจน เพราะจากประสบการณ์ของผู้เขียน พบว่าการอ่านหนังสือสอบภาคความรู้ความสามารถวิชาการศึกษา (ภาค ข.) เนื้อหาที่อ่านต้องเรียงลำดับและมีความสอดคล้องเป็นเรื่องๆ เพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในสนามสอบได้ง่ายขึ้น

เนื้อหาที่อยู่ในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลอัปเดตให้มีข้อมูลเป็นปัจจุบันที่สุดจึงรับประกันได้ว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่าน นำข้อมูลไปใช้ได้อย่างแน่นอน เพราะในอดีตหลายครั้งที่ผู้เขียนหยิบหนังสือตำราขึ้นมาอ่านแล้วมีเนื้อหาที่ย่อสั้นกระชับในตอนต้นทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ไม่เข้าใจเนื้อหาครบทุกส่วน ผู้เขียนจึงนำปัญหาที่พบเหล่านั้นมาแก้ปัญหาด้วยการรวบรวม เรียบเรียง ให้ครบเป็นประเด็นสำคัญ ดังนั้น จึงหวังว่าผู้ที่อ่านหนังสือเล่มนี้จะได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้อย่างคุ้มค่า

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ และครู อาจารย์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนสนามสอบทุกสนามที่ผ่านมาทำให้ผู้เขียนกลั่นเนื้อหาจนสำเร็จเป็นหนังสือเล่มนี้ อย่างไรก็ตามถ้ามีสิ่งใดผิดพลาด ขาดตกบกพร่อง ข้าพเจ้าน้อมรับไว้แต่ผู้เดียวและขอบพระคุณท่านที่ให้การสนับสนุนหนังสือจากทีมงาน “ครูแบ่งค์ติวสอบราชการ”

ชาญวิทย์ ศรีอุดม ค.บ.

www.fb.com/TeacherTestBooks

สารบัญ

ปรัชญาการศึกษา.....	5
• สาขาของปรัชญา.....	6
• ปรัชญาพื้นฐาน.....	6
• ปรัชญาการศึกษา.....	8
สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	11
ภาค ข. วิชาการศึกษา.....	15
• หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	15
• หลักการสอนที่เน้นการสอนคิดวิเคราะห์และการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	30
• จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว.....	53
• การพัฒนาผู้เรียน.....	69
• การบริหารจัดการชั้นเรียน.....	87
• การวิจัยทางการศึกษา.....	97
• สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	108
• การวัดและประเมินผลการศึกษา.....	118
• ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่ง.....	132
แนวข้อสอบครูผู้ช่วย 2561 (วิชาการศึกษา).....	137
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560).....	170

ปรัชญา การศึกษา

คำว่า Philosophy ตามรูปศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้ที่นำมาใช้ คือ ไพทาгорัส (Pythagoras) เป็นผู้เริ่มใช้คำนี้เป็นครั้งแรก มาจากภาษากรีกว่า Philosophy เป็นคำสนธิระหว่างคำว่า Philos แปลว่า **ความรัก ความสนใจ ความเลื่อมใส** กับคำว่า Sophia ซึ่งแปลว่า **ความรู้ ความสามารถ ความฉลาด ปัญญา**

เมื่อรวม 2 คำเข้าด้วยกัน ก็จะได้คำแปลว่าความรักในความรู้ความรักในความฉลาด หรือความรักในความปรารถนา (Love of Wisdom) ความหมายตามรูปศัพท์ภาษาอังกฤษ เน้นที่ทัศนคติ นิสัยและความตั้งใจ และกระบวนการแสวงหาความรู้คำว่าปรัชญา

ในภาษาไทยเป็นคำที่พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงบัญญัติขึ้นใช้แทนคำว่า Philosophy ในภาษาอังกฤษ เป็นการบัญญัติเพื่อให้มีคำภาษาไทยว่าปรัชญา ใช้คำว่าปรัชญา จึงหมายถึง**ความรู้อันประเสริฐ เป็นความรอบรู้ รู้กว้างขวาง** ความหมายตามรูปศัพท์ในภาษาไทยเน้นที่ตัวความรู้หรือผู้รู้ ซึ่งเป็นความรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง ประเสริฐ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ 2524 : 2)

สาขาของปรัชญา

ปรัชญาแบ่งออกเป็น 3 สาขา คือ

1. **อภิปรัชญา (Metaphysics)** หรือ ภววิทยา (Onthology) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความจริง (Reality) เพื่อค้นหาความจริงอันเป็นที่สูงสุด (Ultimate reality) ได้แก่ความจริงที่เกี่ยวกับธรรมชาติ จิตวิญญาณ รวมทั้งเรื่องของพระเจ้า อันเป็นบ่อเกิดของศาสนา

2. **ญาณวิทยา (Epistemology)** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความรู้ (Knowledge) ศึกษาธรรมชาติของความรู้ บ่อเกิดของความรู้ ขอบเขตของความรู้ ซึ่งความรู้อาจจะได้มาจากแหล่งต่างๆ เช่น จากพระเจ้าประทานมาซึ่งปรากฏอยู่ในคัมภีร์ของศาสนาต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญที่ทำการศึกษาค้นคว้าปรากฏในตำรา เกิดจากการหยั่งรู้เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นมาในทันทีทันใด เช่น พระพุทธเจ้าตรัสรู้หรือเป็นความรู้ที่เกิดจากการพิจารณาเหตุและผล หรือได้จากการสังเกต

3. **คุณวิทยา (Axiology)** ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับคุณค่าหรือค่านิยม (Value) เช่นคุณค่าเกี่ยวกับความดีและความงาม มีอะไรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าอย่างไรดี อย่างไรงาม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 จริยศาสตร์ (Ethics) ได้แก่คุณค่าแห่งความประพฤติ หลักแห่งความดี ความถูกต้อง เป็นคุณค่าแห่งจริยธรรม เป็นคุณค่าภายใน

3.2 สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ได้แก่คุณค่าความงามทางศิลปะ ซึ่งสัมพันธ์กับจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งตัดสินได้ยากและเป็นอัตนัย เป็นคุณค่าภายนอก

ปรัชญาพื้นฐาน

ปรัชญาพื้นฐาน ปรัชญาพื้นฐาน หรือปรัชญาทั่วไป เมื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีลัทธิ ได้แก่

1. **ลัทธิจิตนิยม (Idialism)** เป็นลัทธิปรัชญาที่เก่าแก่ที่สุดในบรรดาปรัชญาต่างๆ มีกำเนิดพร้อมกับการเริ่มต้นของปรัชญา ปรัชญาลัทธินี้ถือเรื่องจิตเป็นสิ่งสำคัญ มีความเชื่อว่าสิ่งที่เป็นจริงสูงสุดนั้นไม่ใช่วัตถุหรือตัวตน แต่เป็นเรื่องของความคิดซึ่งอยู่ในจิต (Mine)

สิ่งที่เราเห็นหรือจับต้องได้นั้น ยังไม่ความจริงที่แท้ความจริงที่แท้จะมีอยู่ในโลกของจิต (The world of mind) เท่านั้น ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของแนวความคิดลัทธิปรัชญานี้ คือ พลาโต (Plato) นักปรัชญาเมธีชาวกรีก

2. ลัทธิวัตถุนิยม หรือสัจนิยม (Realism) เป็นลัทธิปรัชญาที่มีความเชื่อในโลกแห่งวัตถุ (The world of things) มีความเชื่อในแสวงหาความจริงโดยจิตตามแนวคิดของจิตนิยมอย่างเดียวน่าพอ ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงตามธรรมชาติด้วย ความจริงที่แท้คือ วัตถุที่ปรากฏต่อสายตา สามารถสัมผัสได้ สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานของการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ บิดาของลัทธินี้คือ อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์ชาวกรีก ลัทธิปรัชญาสาขานี้เป็นต้นกำเนิดของการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์

3. ลัทธิประสบการณ์นิยม (Experimentalism) เป็นปรัชญาที่มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า ปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ปรัชญากลุ่มนี้มีความสนใจในโลกแห่งประสบการณ์ ฝ่ายวัตถุนิยมจะเชื่อในความเป็นจริงเฉพาะสิ่งที่มนุษย์พบเห็นได้เป็นธรรมชาติที่ปราศจากการปรุงแต่งเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์ ส่วนประสบการณ์นิยมมิได้หมายถึงสิ่งที่เราพบเห็นในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสิ่งที่มนุษย์กระทำ คิด และรู้สึก รวมถึงการคิดอย่างใคร่ครวญและการลงมือกระทำ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้กระทำ กระบวนการทั้งหมดที่เกิดขึ้นครบถ้วนแล้ว จึงเรียกว่าเป็น ประสบการณ์ ความเป็นจริงหรือประสบการณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขแห่งประสบการณ์ บุคคลที่เป็นผู้นำของความคิดนี้ คือ วิลเลียม เจมส์ (William, James) และจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

4. ลัทธิอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) เป็นลัทธิปรัชญาที่เกิดขึ้นหลังสุด มีแนวความคิดที่น่าสนใจและท้าทายต่อการแสวงหาของนักปรัชญาในปัจจุบัน (กิริติ บุญเจือ 2522) Existentialism มีความหมายตามศัพท์ คือ Exist แปลว่าการมีอยู่ เช่น ปัจจุบัน มีมนุษย์อยู่ก็เรียกว่า การมีมนุษย์อยู่หรือ Exist ส่วนไดโนเสาร์ไม่มีแล้ว ก็เรียกว่ามันไม่ Exist คำว่า Existentialism จึงหมายความว่า มีความเชื่อในสิ่งที่มีอยู่จริงๆ เท่านั้น (The world of existing) หลักสำคัญปรัชญาลัทธินี้มีอยู่ว่า การมีอยู่ของมนุษย์มีมาก่อนลักษณะของมนุษย์ (Existence precedes essence) มนุษย์มีเสรีภาพในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้ตามความพอใจ และจะต้องรับผิดชอบในสิ่งที่เลือก

ปรัชญาการศึกษา

ปรัชญาการศึกษามีอยู่มากมายหลายลัทธิ ตามลักษณะและตามธรรมชาติของมนุษย์ ที่ต่างก็คิดและเชื่อไม่เหมือนกัน อาศัยแนวคิดของปรัชญาพื้นฐานที่แตกต่างกัน หรือนำมา ผสมผสานกัน ทำให้มีลักษณะที่คาบเกี่ยวกัน หรืออาจมาจากความคิดของปรัชญาพื้นฐาน สาขาเดียวกันดังนั้นปรัชญาการศึกษาจึงมีหลายลัทธิ หลายระบบ

- ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism)
- ปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม (Perennialism)
- ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Prograssivism)
- ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)
- ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)

ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เกิดขึ้นใน สหรัฐอเมริกา เมื่อประมาณ ปี ค.ศ. 1930 โดยการนำของ วิลเลียม ซี แบคલી (William C. Bagley) และคณะ ได้รวมกลุ่มกันเพื่อเผยแพร่แนวคิดทางการศึกษาฝ่ายสารัตถนิยม และ ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และยังนิยมเรื่อยมาอีกเป็นเวลา นาน เพราะมีความเชื่อว่าลัทธิปรัชญาสารัตถนิยมมีความเข้มแข็งในทางวิชาการและมี ประสิทธิภาพในการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับระเบียบวินัยได้ดีพอที่จะทำให้โลกเสรีต่อสู้กับโลก เผด็จการของคอมมิวนิสต์ (ภิญโญ สารธ :2525 , 31)

ปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่ได้รับ อิทธิพลจากปรัชญาพื้นฐานกลุ่มวัตถุนิยมเชิงเหตุผล (Rational realism) หรือบางที่เรียกว่า เป็นพวกโทมนัสนิยมใหม่ (Neo - Thomism) เกิดขึ้นในขณะที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกกำลังมี การพัฒนาทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะประเทศทางตะวันตก ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ก่อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรม มีการ เอาจัดเอาเปรียบสินค้า ราคาสูงเกิดปัญหาครอบครัว ขาดระเบียบวินัย มนุษย์ไม่สามารถ ปรับตัวให้เข้ากับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ได้ทำให้วัฒนธรรมเสื่อมสลายลงไป จึงมีการเสนอ ปรัชญาการศึกษาลัทธินี้ขึ้นมาเพื่อการศึกษาเป็นสิ่งที่นำพามนุษย์ไปสู่ความมีระเบียบเรียบร้อย มีเหตุและผล มีคุณธรรมและจริยธรรม จึงเป็นที่มาของปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม

ปรัชญาการศึกษาในรัตนนิยม มีมาแล้วตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ผู้เป็นต้นคิดของปรัชญาลัทธินี้ คือ อริสโตเติล (Aristotle) และเซนต์ โทมัส อะไควนัส (St. Thomas Aquinas) อริสโตเติลได้พัฒนาปรัชญาลัทธินี้โดยเน้น การใช้ความคิดและเหตุผล

ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปรัชญานี้ให้กำเนิดขึ้นเพื่อต่อต้านแนวคิดดั้งเดิมที่การศึกษามักเน้นแต่เนื้อหา สอนให้ท่องจำเพียงอย่างเดียว ทำให้เด็กพัฒนาด้านสติปัญญาอย่างเดียว ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความกล้าและความมั่นใจในตนเองประกอบกับมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดแนวความคิดปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมขึ้น ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมเกิดขึ้นใน ค.ศ. 1870 โดยฟรานซิส ดับเบิลยูพาร์คเกอร์ (Francis W. Parker) ได้เสนอให้มีการปฏิรูปการศึกษาเสียใหม่ เพราะการเรียนแบบเก่าเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย แต่แนวคิดนี้ไม่ได้รับการยอมรับ ต่อมา จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้นำแนวคิดนี้มาทบทวนใหม่ ซึ่งปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมก็มีแนวคิดมาจากปรัชญาดังกล่าวคำว่า **พัฒนา** หรือ **Progressive** หมายถึง **ก้าวหน้า เปลี่ยนแปลง ไม่หยุดอยู่กับที่** สาระสำคัญของความเป็นจริงและการแสวงหาความรู้ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อม บุคคลสามารถแสวงหาความรู้ได้จากประสบการณ์ ประสบการณ์จะนำไปสู่ความรู้ และความรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ปรัชญานี้เน้นกระบวนการ โดยเฉพาะกระบวนการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์เมื่อนำมาใช้กับการศึกษา

ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ในปี ค.ศ. 1930 ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในสหรัฐอเมริกา เกิดปัญหาการว่างงาน คนไม่รู้จักรู้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นในสังคม จึงมีนักคิดกลุ่มหนึ่งพยายามจะแก้ปัญหาสังคมโดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม ผู้นำของกลุ่มนักคิดกลุ่มนี้ได้แก่ จอร์จ เอส เค้าท์ส (George S. Counts) ซึ่งมีความเห็นด้วยกับหลักการประชาธิปไตย แต่ต้องเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และควรเห็นว่าโรงเรียนควรมีหน้าที่แก้ปัญหาเฉพาะอย่างของสังคมผู้ที่วางรากฐานและตั้งทฤษฎีปฏิรูปนิยม ได้แก่ ธีโอดอร์ บราเมลด์ (Theodore Brameld) ในปี ค.ศ. 1950 โดยได้เสนอปรัชญาการศึกษาเพื่อปฏิรูปสังคม

ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ปรัชญานี้เกิดขึ้นเนื่องจากความรู้สึกรู้สึกว่ามนุษย์กำลังสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง การศึกษาที่มีอยู่ก็มีส่วนทำลายความเป็นมนุษย์ เพราะสอนให้ผู้เรียนอยู่ในกรอบของสังคมที่จำกัดเสรีภาพความเป็นตัวของตัวเองให้ลดน้อยลง นอกจากนี้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังมีส่วนในการทำลายความ

เป็นมนุษย์ เพราะต้องพึ่งพามากเกินไปนั่นเองผู้ให้กำเนิดแนวความคิดใหม่ทางปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม ได้แก่ ซอเรน คีร์เคอร์การ์ด (Soren Kierkegard)

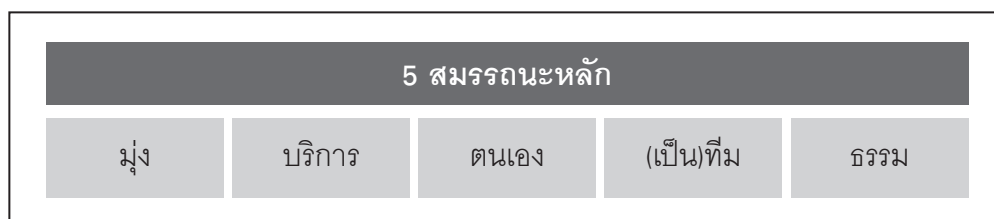
นักปรัชญาชาวเดนมาร์ค เขาได้เสนอความคิดว่า ปรัชญาเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละคน ดังนั้นทุกคนจึงควรสร้างปรัชญาของตนเองจากประสบการณ์ ไม่มีความ จริยนิรันดร์ให้ยึดเหนี่ยวเป็นสรณะตัวตาย ความจริงที่แท้คือสภาพของมนุษย์ (Human condition) (กิริติ บุญเชื้อ 2522 : 14)

สมรรถนะครู สำหรับงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะ (Competency) มีความหมายรวมๆ ว่า ความสามารถ ขีดความสามารถ หรือสมรรถภาพ

สมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency)
2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)

สมรรถนะหลัก (Core Competency)

เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องมีเพราะเป็น สมรรถนะพื้นฐานของบุคลากรที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในทุกตำแหน่งหน้าที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย ได้แก่

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)

หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมิน ผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง

- 1.1 ในการวางแผนการกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ภารกิจงาน
- 1.2 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์
- 1.3 ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 1.4 ความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อ ให้งานประสบความสำเร็จ

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind)

หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการ ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

- 2.1 ความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ
- 2.2 การปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development)

หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

- 3.1 การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ
- 3.2 การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ
- 3.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work)

หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

- 4.1 การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน
- 4.2 การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน
- 4.3 การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย
- 4.4 การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม
- 4.5 การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้อื่นใน การพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุ ผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity)

หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

- 5.1 ความรักและศรัทธา ในวิชาชีพ
- 5.2 มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ
- 5.3 การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม
- 5.4 การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี

สมรรถนะประจำสายงาน (FUNCTIONAL COMPETENCY)

หมายถึง สมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละตำแหน่ง ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)

หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัด ประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development)

หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและสุขภาพจิต ความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)

หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดหาข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research)

หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถ วิเคราะห์ห้วงศักราชหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership)

หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative - Building for Learning Management)

หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

6 สมรรถนะประจำสายงาน

สูตร

พัฒนา

จัด

วิเคราะห์

นำ

สัมพันธ์

ภาค ข

วิชาการศึกษา

หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

1. หลักสูตรแกนกลาง

- คำสั่ง สพฐ. 293/2551
- โรงเรียนต้นแบบ
 - ปีการศึกษา 2552 ใช้ ป.1 - ป.6, ม.1, ม.4
 - ปีการศึกษา 2553 ใช้ ป.1 - ป.6, ม.1, ม.2, ม.4, ม.5
 - ปีการศึกษา 2554 ทุกชั้นเรียน
- โรงเรียนทั่วไป
 - ปีการศึกษา 2553 ใช้ ป.1 - ป.6, ม.1, ม.4
 - ปีการศึกษา 2554 ใช้ ป.1 - ป.6, ม.1, ม.2, ม.4, ม.5
 - ปีการศึกษา 2555 ทุกชั้นเรียน
- สั่ง ณ วันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2551
- สมชาย วงศ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลงนาม

2. วิสัยทัศน์

- มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกฯ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

3. หลักการ (6 ข้อ)

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนฯ ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

4. จุดหมาย (5 ข้อ)

- มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดให้เป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับพื้นฐาน
1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
 3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ รักการออกกำลังกาย
 4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ฯ
 5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยฯ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข